

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

N Á L E Z

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 672/2016-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. novembra 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) o sťažnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Milan Chovanec s. r. o., Vojtecha Tvrdeho 17, Žilina, v mene ktorej koná advokát JUDr. Milan Chovanec, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 84/2009, za účasti Okresného súdu Žilina, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 84/2009 p o r u š e n é b o l o .

2. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 2 500 € (slovom dvetisícpäťsto eur), ktoré jej je Okresný súd Žilina p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Žilina j e p o v i n n ý uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 537,62 € (slovom päťstotridsaťsedem eur a šesťdesiatdva centov) na účet jej právnej zástupkyne Advokátska kancelária JUDr. Milan Chovanec s. r. o., Vojtecha Tvrdeho 17, Žilina, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. septembra 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Milan Chovanec s. r. o., Vojtecha Tvrdého 17, Žilina, v mene ktorej koná advokát JUDr. Milan Chovanec, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 84/2009 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka je účastníčkou konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 8 C 84/2009 v procesnom postavení žalobkyne, ktorá sa žalobou doručenou okresnému súdu 22. mája 2009 domáha proti žalovanému zrušenia podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam bližšie špecifikovaných v žalobe.

Sťažovateľka uvádza prehľad procesných úkonov, ktoré boli vykonané v napadnutom konaní vedenom okresným súdom, a zdôrazňuje, že *„Napriek odstupe času, ktorý ubehol od podania návrhu, do dnešného dňa nebolo konanie riadne skončené. Sťažovateľ vidí porušenie svojho ústavného práva v neprimeraných časových prietáhoch spôsobených nečinnosťou súdu...“*.

Priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 10 000 € sťažovateľka odôvodňuje doterajšou dĺžkou napadnutého konania, právnou neistotou vyvolanou zbytočnými prietáhmi v napadnutom konaní a *„nedostatkom finančných prostriedkov, na ktoré by jej pri právoplatnom skončení veci vznikol nárok“*. Sťažovateľka k tomu uvádza, že *„je matka starajúca sa o dve spoločné deti účastníkov... Nevyriešené právne vzťahy sú*

dôvodom neustálych sporov, vzájomného napádania, neustáleho a zároveň stupňujúceho sa napätia medzi účastníkmi konania. Pretrvávajúce napätie a právna neistota sú značnou psychickou záťažou pre sťažovateľa, čo sa negatívne odráža na jeho zdravotnej pohode.“.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C/84/2009 o zrušenie podielového spoluvlastníctva porušené bolo.

2. Sťažovateľovi sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 10 000,00 €, ktoré je Okresný súd Žilina povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Okresný súd Žilina je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania v sume 781,30 € na účet právneho zástupcu...“

Ústavný súd si pripisom zo 16. mája 2016 na účely objektívneho posúdenia skutočností uvádzaných v sťažnosti vyžiadal od okresného súdu spis vzťahujúci sa na napadnuté konanie. Podpredseda okresného súdu spis ústavnému súdu predložil 3. augusta 2016, pričom predovšetkým uviedol, že žiadosti o preloženie spisu nemohol vyhovieť skôr z dôvodu, že dotknutý spis bol zaslaný disciplinárnemu senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“). Najvyšší súd spis okresnému súdu vrátil až v júli 2016. K pripisu podpredsedu okresného súdu sp. zn. 1 SprS/247/2015 z 28. júla 2016 bolo pripojené vyjadrenie zákonného sudcu, v ktorom sa predovšetkým uvádza:

„... skutkovo ide o nadpriemerne zložitý spor vzhľadom na rozsah vlastníckych vzťahov nielen k predmetu sporu, ale aj k okolitým predmetom vlastníctva, zohľadňovaným pri vyporiadaní. Právne išlo východiskovo o priemerne zložitý spor vzhľadom na pravidelnosť obdobných sporov v praxi, tu ale došlo k sťaženiu právnej stránky konania jeho vzťahom k inému administratívne konaniu katastrálneho orgánu, a primerane podľa môjho profesijného názoru je vybavovanie sporu poznačené aj konaním súdu vyššej inštancie. ... Odvolací súd ani po oboznámení úkonov prvostupňového súdu a účastníkov v odvolacom konaní neuvádza konkrétny právny názor, ako by ktorékoľvek oboznámené

skutočnosti vplývali na predmet súdneho konania o vyporiadanie podielového spoluvlastníctva. ... Podľa môjho názoru je tak konanie poznačené aj faktickým konaním odvolacieho súdu, ktorý vytvoril neistotu pre vykonávanie akýchkoľvek úkonov účastníkov konania alebo súdu, ktoré sa v opakovanom prvostupňovom konaní môžu javiť ako nehospodárne.“

Zákonný sudca k právnej zložitosti prerokúvanej veci ďalej uvádza, že „... v tomto prípade sa viedlo účastníkom dodatočne iniciované katastrálne konanie o oprave chyby v katastrálnom operáte ..., o ktorom rozhodoval Najvyšší súd SR rozsudkom 1 Sžr/64/2011 zo dňa 14. 2. 2012 v konaní správneho súdnictva..., ktorý zmenil rozsudok Krajského súdu Žilina č. k. 21 S/77/2010 a zrušil napadnuté administratívne rozhodnutie. Následne rozsudkom Krajského súdu Žilina č. k. 20 S/64/2012 zo dňa 15. 4. 2013 bol v konaní správneho súdnictva zamietnutý návrh na zrušenie katastrálneho rozhodnutia týkajúceho sa opravy chyby v katastrálnom operáte... Prakticky ide o to, že posledné oboznámené rozhodnutie v konaní správneho súdnictva bolo zamietavé proti administratívne rozhodnutiu, ktorým mal byť predmet tohto konania z [REDAKOVANÉ] vymazaný a zapísaný v prospech výlučného vlastníka na nový LV, čím by predmet tohto konania odpadol, ale podľa informatívnych výpisov z katastra nehnuteľností zápis na LV bol pôvodný zápis vlastníckeho práva zodpovedajúci predmetu tohto konania zachovaný. Na jednu stranu tak bol spochybnený zápis vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností, na druhú stranu tunajšiemu súdu systematicky prirodzenie nie je známe iné konanie súdu v agende správneho súdnictva, ktorého stav by mohol sledovať priamou súčinnosťou... Výsledok katastrálneho konania vyplynul z výsledkov súčinnosti tunajšieho súdu s Okresným úradom – katastrálny odbor Kysucké Nové Mesto dňa 1. 12. 2014.“

K podaniam účastníkov konania z 5. decembra 2014, 18. decembra 2014 a 12. marca 2015 týkajúcim sa mimosúdneho zmierného zákonný sudca uvádza, že tieto boli zmätočné, keďže z ich obsahu mimosúdny zmierný nevyplýval. V neposlednom rade zákonný sudca poukazuje aj na vysokú zaťaženosť sudcov okresného súdu vo všeobecnosti a nedostatočné personálne zabezpečenie, keďže „Osobitne do 31. 12. 2015 nebol ani plný stav sudcov vybavujúcich civilnú agendu na Okresnom súde Žilina. Aj v súčasnosti zostatok

nevybavených sporov predstavuje jeden až dva ročné nápady občianskoprávných sporov a tento stav aj do budúcnosti vylučuje možnosť vybavovania takého množstva právnych vecí bez vzniku prietahov.“

Ústavný súd uznesením sp. zn. II. ÚS 672/2016 z 8. septembra 2016 sťažnosť sťažovateľky prijal na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedu okresného súdu, aby oznámil, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, a aby prípadne doplnil stanovisko k sťažnosti, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 3. augusta 2016. Predseda okresného súdu sa v prípise sp. zn. 1 SprS/247/2016 z 11. októbra 2016 k sťažnosti nevyjadril a ústavnému súdu oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

Ústavný súd následne vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľky, aby sa vyjadrila k tomu, či trvá na ústnom pojednávaní vo veci, a zároveň jej zaslal prípis podpredsedu okresného súdu z 28. júla 2016 a prípis predsedu okresného súdu z 11. októbra 2016 na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska. Právna zástupkyňa sťažovateľky v podaní doručenom ústavnému súdu 31. októbra 2016 oznámila, že netrvá na ústnom pojednávaní vo veci, pričom zároveň zdôraznila, že trvá na podanej sťažnosti, a konkrétne okrem iného uviedla: *„Pokiaľ súd I. inštancie vo svojom vyjadrení poukazuje na preťaženosť a zložitosť prejednávanej veci, s týmto tvrdením si dovoľím nesúhlasiť. Poukazujem na moje podanie zo dňa 04. 12. 2014, v ktorom som po predchádzajúcej dohode s protistranou navrhla schválenie súdneho zmiereu, ktorý protistrana akceptovala. Som si teda istá, že minimálne od dátumu 05. 12. 2014 nešlo o mimoriadne komplikovanú vec, pretože súd mal iba rozhodnúť o jeho schválení alebo neschválení. Bez ohľadu na vyššie uvedené som však presvedčená, že ani predtým vec mimoriadne komplikovaná nebola, pretože predmetom je len zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva.“*

Vzhľadom na oznámenia právnej zástupkyne sťažovateľky a predsedu okresného súdu, že netrvajú na konaní ústneho pojednávania, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2

zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Zo spisu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie vedené okresným súdom ústavný súd zistil tento priebeh konania:

1. Sťažovateľka podala 22. mája 2009 žalobu o zrušenie podielového spoluvlastníctva a zároveň zaplatila súdny poplatok.

2. Okresný súd vyzval sťažovateľku 8. júna 2009 na doplatenie súdneho poplatku, na základe čoho sťažovateľka 25. júna 2009 požiadala o oslobodenie od platenia súdneho poplatku.

3. Dňa 22. júla 2009 sťažovateľka okresnému súdu doručila vyplnené potvrdenie o osobných, majetkových a zárobných pomeroch k rozhodnutiu o žiadosti o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. Okresný súd uznesením č. k. 8 C 84/2009-24 z 30. júla 2009 sťažovateľke priznal oslobodenie od súdneho poplatku.

4. Dňa 18. augusta 2009 okresný súd vyzval žalovaného na vyjadrenie k žalobe. Žalovaný na výzvu reagoval podaním doručeným okresnému súdu 14. septembra 2009.

5. Dňa 5. novembra 2009 okresný súd nariadil pojednávanie na 25. november 2009, ktoré sa uskutočnilo a okresný súd na ňom vyhlásil rozsudok č. k. 8 C 84/2009-60 (ďalej len „rozsudok z 25. novembra 2009“), ktorým bolo podielové spoluvlastníctvo sťažovateľky a žalovaného zrušené a ktorým okresný súd prikázal nehnuteľnosť do výlučného vlastníctva sťažovateľky, pričom ju zároveň zaviazal povinnosťou vyplatiť žalovanému sumu 23 776,12 € z titulu vypořádania podielového spoluvlastníctva.

6. Dňa 27. januára 2010 podal žalovaný proti rozsudku okresného súdu z 25. novembra 2009 odvolanie, ktoré bolo 18. februára 2010 doručované sťažovateľke na vyjadrenie. Okresný súd uznesením č. k. 8 C 84/2009-102 z 18. februára 2010 (ďalej len „uznesenie z 18. februára 2010“) uložil žalovanému povinnosť zaplatiť súdny poplatok za odvolanie proti rozsudku okresného súdu z 25. novembra 2009.

7. Žalovaný 24. februára 2010 požiadal okresný súd o prerušenie konania do ukončenia správneho konania o oprave chyby v katastrálnom operáte vedeného Správou katastra Kysucké Nové Mesto pod sp. zn. X-11/2010. Návrh žalovaného na prerušenie konania okresný súd uznesením č. k. 8 C 84/2009-109 z 3. marca 2010 zamietol (ďalej len „uznesenie z 3. marca 2010“).

8. Dňa 9. marca 2010 sa k odvolaniu žalovaného proti rozsudku okresného súdu z 25. novembra 2009 vyjadrila sťažovateľka.

9. Žalovaný podal 15. marca 2010 proti uzneseniu okresného súdu z 18. februára 2010 odvolanie a 17. marca 2010 požiadal o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov.

10. Okresný súd uznesením č. k. 8 C 84/2009-140 z 19. marca 2010 priznal žalovanému oslobodenie od súdneho poplatku za odvolanie proti rozsudku okresného súdu z 25. novembra 2009 vo výške 50 %.

11. Žalovaný okresnému súdu doručil 19. marca 2010 odvolanie proti uzneseniu okresného súdu z 3. marca 2010.

12. Uznesením č. k. 8 C 84/2009-154 z 30. apríla 2010 okresný súd svoje uznesenie z 18. februára 2010 o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť súdny poplatok v sume 1 426,50 € zrušil.

13. Sťažovateľka okresnému súdu 13. mája 2010 predložila rozhodnutie Správy katastra Kysucké Nové Mesto č. X 11/2010 z 3. mája 2010, ktorým bola zamietnutá oprava chyby v katastrálnom operáte v zmysle § 59 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov.

14. Dňa 5. augusta 2010 sťažovateľka okresnému súdu predložila rozhodnutie Katastrálneho úradu v Žiline č. Xo-27/2010-Ha z 2. augusta 2010, ktorým Katastrálny úrad v Žiline v súlade s § 59 ods. 1 písm. a) katastrálneho zákona nevyhovel návrhu žalovaného.

15. Dňa 11. novembra 2010 bol spis vzťahujúci sa na napadnuté konanie predložený Krajskému súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o odvolaní proti rozsudku okresného súdu z 25. novembra 2009.

16. Krajský súd uznesením sp. zn. 5 Co 381/2010 z 21. decembra 2010 rozsudok okresného súdu z 25. novembra 2009 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Spis bol okresnému súdu vrátený 9. marca 2011.

17. Dňa 8. apríla 2013 bolo nariadené pojednávanie na 22. máj 2013. Právny zástupca sťažovateľky požiadal 10. apríla 2013 o odročenie pojednávania pre kolíziu pojednávanií, na základe čoho bolo pojednávanie nariadené na 22. máj 2013 preročené na 5. jún 2013.

18. Dňa 5. júna 2013 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito na účely ustálenia predmetu vyporiadania. Sťažovateľka okresnému súdu 6. júna 2013 doručila doplnenie žaloby o vyporiadanie podielového spoluvlastníctva a 23. októbra 2014 podala návrh na úpravu petitu a čiastočné späťvzatie žaloby.

19. Okresný súd 12. novembra 2014 účastníkov konania a Okresný úrad Kysucké Nové Mesto vyzval na predloženie informácií o aktuálnych konaniach týkajúcich sa zápisu vlastníckych práv k nehnuteľnostiam, ktoré tvoria predmet napadnutého konania. Okresný úrad Kysucké Nové Mesto na výzvu reagoval podaním doručeným okresnému súdu 1. decembra 2014. Žalovaný okresnému súdu na výzvu 3. decembra 2014 oznámil, že na základe rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 10 Sžr 125/2013 z 20. augusta 2014 je výlučným vlastníkom pozemku, ktorý je predmetom napadnutého konania, a okresný súd zároveň informoval o prebiehajúcom mimosúdnom urovnaní.

20. Dňa 5. decembra 2014 sťažovateľka doručila okresnému súdu návrh žalovaného z 2. decembra 2014 na schválenie súdneho zmieru, ktorý v plnom rozsahu akceptovala. Dňa 18. decembra 2014 sa sťažovateľka opätovne vyjadrila k návrhu žalovaného na schválenie súdneho zmieru a podala protinávrh na schválenie súdneho zmieru.

21. Okresný súd 18. marca 2016 vyzval sťažovateľku na oznámenie, či žalovaný prijal jej protinávrh na uzavretie súdneho zmieru. Výzva bola na vedomie doručovaná aj žalovanému.

22. Dňa 21. apríla 2016 na prípis okresného súdu reagoval žalovaný. Sťažovateľka podaniami doručenými okresnému súdu 3. júna 2016 a 4. júla 2016 oznámila, že žalovaný s mimosúdnym riešením sporu nesúhlasí.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vychádzala z príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (predovšetkým § 6, § 100 ods. 1, § 117 ods. 1 a § 119 ods. 1), ktorý bol platný a účinný do 30. júna 2016, a v súčasnosti je implikovaná v zásade vyplývajúcej z čl. 17 a § 157 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“). V zmysle čl. 17 CSP súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb, a v zmysle § 157 ods. 1 CSP súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania“.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre s'ťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj s'ťažnosť s'ťažovateľky.

1. Pokiaľ ide o otázku právnej a faktickej zložitosti posudzovanej veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom konania je rozhodovanie o zrušení podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam, ktoré tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Z obsahu spisu ústavný súd zistil, že paralelne s napadnutým konaním bolo vedené administratívne konanie a následne konanie o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia príslušných správnych orgánov, pričom predmetom týchto konaní boli (spolu)vlastnícke práva k tým istým nehnuteľnostiam. Uvedená skutočnosť nepochybne zvyšuje skutkovú zložitost' posudzovanej veci (potreba ustáliť predmet napadnutého konania), na jej právnu zložitost' v zásade ale nemá vplyv.

2. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. V rámci hodnotenia prípadných zbytočných priet'ahov v súdnom konaní z hľadiska druhého kritéria nezistil ústavný súd také skutočnosti, ktoré by signalizovali výraznejší podiel s'ťažovateľky ako jeho účastní

ky na predĺžení konania narušením jeho plynulosti. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že právny zástupca s'ťažovateľky požiadal 10. apríla 2013 o odročenie pojednávania pre kolíziu pojednávania, v dôsledku čoho bol učený nový termín pojednávania na 5. jún 2013. Uvedené však s prihliadnutím na časové obdobie odročenia pojednávania

nemalo zásadnejší vplyv na predĺženie konania a nemôže byť pripisované na ťarchu sťažovateľky.

3. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu.

Na základe prehľadu procesných úkonov, ktoré boli vykonané v napadnutom konaní, ústavný súd identifikoval jedno kratšie obdobie absolútnej nečinnosti (od apríla 2010, keď okresný súd zrušil uznesenie z 18. februára 2010 o povinnosti žalovaného zaplatiť súdny poplatok, do novembra 2010, keď bol spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie o opravnom prostriedku) a dve dlhšie obdobia absolútnej nečinnosti (od marca 2011, keď bol spis vrátený krajským súdom po rozhodnutí o opravnom prostriedku, až do apríla 2013, keď okresný súd vo veci nariadil pojednávanie, a od decembra 2014, keď účastníci konania predložili návrh na schválenie súdneho zmieru, až do marca 2016, keď okresný súd účastníkov konania vyzval na predloženie vyjadrenia k tomuto návrhu).

Ústavný súd akceptuje tvrdenie zákonného sudcu, podľa ktorého bol návrh na schválenie súdneho zmieru žalovaného z 2. decembra 2014 zmätočný, a to z dôvodu „chyby v písaní“, ktorú v návrhu urobil podľa jeho vyjadrenia právny zástupca žalovaného. Táto zmätočnosť však bola okresnému súdu známa už z podania sťažovateľky, ktoré bolo okresnému súdu doručené 18. decembra 2014, pričom sťažovateľka podala protinávrh na schválenie súdneho zmieru, ktorým sa zmätočnosť týkajúcu sa celkovej sumy výplaty, ktorú bol žalovaný povinný v súvislosti s navrhovaným vyporiadaním podielového spoluvlastníctva zaplatiť, snažila odstrániť. Vzhľadom na zákonnú povinnosť všeobecného súdu súdny zmier schváliť a vzhľadom na to, že schválený súdny zmier má účinky právoplatného rozsudku (§ 99 ods. 2 a 4 Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom do 30. júna 2016), nemožno akceptovať absolútnu nečinnosť okresného súdu, v dôsledku ktorej účastníkov konania vyzval na vzájomné vyjadrenia (k návrhu žalovaného z 2. decembra 2014, resp. protinávrhu sťažovateľky z 18. decembra 2014) až po viac ako roku od ich predloženia.

Ústavný súd sa k otázke posudzovania dĺžky konania a jej primeranosti (resp. neprimeranosti) vo svojej doterajšej judikatúre viackrát vyjadroval, pričom spravidla zdôrazňoval, že ju nemožno vyjadriť numericky, lebo je podmienená objektívne charakterom prerokúvanej veci a musí byť skúmaná s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu, zložitost' veci, požiadavky na vykonávanie dokazovania v priebehu konania, ako i správanie účastníkov a samotného súdu; do úvahy je pritom nutné vziať i to, čo je pre sťažovateľa v konaní predmetom sporu, resp. jeho význam (porov. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Záborský a Šmáriková v. Slovensko, k tomu pozri aj I. ÚS 31/2016).

Záver o tom, či dĺžka konania je ešte primeraná a či už nie je, možno teda formulovať vždy s ohľadom na uvedené faktory, ktorými bolo konanie bezprostredne ovplyvnené, pričom pri posudzovaní dôvodnosti tvrdenia o porušení základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je nutné ku každej veci pristupovať individuálne a zvažovať, či s ohľadom na okolnosti prípadu ide o priet'ahy neodôvodnené, t. j. či sú pričítateľné súdu, a teda zakladajúce dôvod na vyslovenie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov. Toto základné právo totiž nie je dotknuté, ak sú priet'ahy spôsobené výlučne konaním účastníka, prípadne ak ide o vec, pri ktorej dĺžka konania zodpovedá jej zložitosti. V takých prípadoch trvanie konania istú dobu spravidla nie je nedôvodné a potreba zásahu ústavného súdu nie je daná.

V posudzovanej veci je primárne neprehliadnuteľné, že konanie vo veci zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva pred všeobecnými súdmi trvá už viac ako 7 rokov, pričom do dňa rozhodnutia ústavného súdu o sťažnosti konanie nie je právoplatne skončené.

Ústavný súd pri zohľadňovaní prvého kritéria zdôraznil, že v dôsledku prebiehajúceho administratívneho konania a následného konania o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu v správnom súdnictve sa prerokúvaná vec javí ako zložitejšia. Uvedená skutočnosť však nemôže ospravedlniť celkovú dobu konania, a to aj s prihliadnutím na skutočnosť, že najvyšší súd už rozsudkom sp. zn. 10 Sžr 125/2013 z 20. augusta 2014

rozhodol o tom, že výlučným vlastníkom pozemku, ktorý tvorí zároveň predmet napadnutého konania o zrušenie podielového spoluvlastníctva účastníkov konania, je žalovaný. Na základe uvedeného bol teda predmet napadnutého konania ustálený už v auguste 2014, pričom k neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu došlo aj v období od decembra 2014.

Už len pre úplnosť ústavný súd uvádza, že obranu okresného súdu spočívajúcu vo vysokom počte vecí na tomto súde a v jeho nedostatočnom personálnom obsadení nemožno s ohľadom na doterajšiu judikatúru ústavného súdu (zohľadňujúcu judikatúru ESLP) ústavného súdu akceptovať. Nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť súdne konanie, nezabavuje totiž štát zodpovednosti za zbytočné prietahy v súdnom konaní (III. ÚS 17/02). Námietka pretrvávajúceho vysokého nápadu pracovných vecí či námietka personálneho obsadenia tohto úseku a v tejto súvislosti neprimeraného zaťaženia sudcov pri vybavovaní agendy nemá povahu okolnosti, ktorá by vylučovala alebo znižovala zodpovednosť súdu za rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil. Tieto okolnosti ústavný súd nezohľadňuje v súvislosti s pozitívnym záväzkom štátu zabezpečiť právo občana na súdne konanie bez zbytočných prietahov (m. m. III. ÚS 69/2011).

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Sťažovateľka sa v petite sťažnosti nedomáhala, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov. Ústavný súd aj preto neuplatnil svoju právomoc vyplývajúcu z čl. 127 ods. 2 ústavy, čo však nezabavuje okresný

súd povinnosti vo veci konať bez zbytočných prietáhov, keďže mu táto vyplýva nepriamo z čl. 48 ods. 2 ústavy a priamo z už citovaných príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku a Civilného sporového poriadku.

IV.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovateľka sa domáha priznania primeraného finančného zadost'učinenia v sume 10 000 € z dôvodov citovaných v časti I tohto nálezu. Argumentuje predovšetkým dĺžkou napadnutého konania a nevyriešenými právnymi vzťahmi, ktoré sú dôvodom vzájomného napádania a stupňujúceho sa napätia medzi účastníkmi konania.

Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadost'učinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vychádzajúc z doterajšej neprimeranej dĺžky napadnutého konania, ktoré nie je ani po viac ako 7 rokoch právoplatne skončené, ako aj s prihliadnutím na dlhotrvajúcu absolútnu nečinnosť okresného súdu, ústavný súd dospel k názoru, že priznanie finančného zadost'učinenia v sume 2 500 € bude primerané konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci (bod 2 výroku tohto nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania s'ťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku jej právneho zastúpenia v konaní vedenom ústavným súdom právnu zástupkyňou Advokátskou kanceláriou JUDr. Milan Chovanec s. r. o., Vojtecha Tvrdeho 17, Žilina.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd priznal úhradu za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie s'ťažnosti a vyjadrenie doručené ústavnému súdu 31. októbra 2016 vykonané v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Ústavný súd vychádzal pri rozhodovaní o priznaní trov konania z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2014, ktorá bola 839 € (za 2 úkony urobené v roku 2015), a z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2015, ktorá bola 858 € (za úkon urobený v roku 2016).

S'ťažovateľke priznal za každý úkon vykonaný v roku 2015 sumu 139,83 €, čo predstavuje sumu 279,66 €, a režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za 2 úkony vykonané v roku 2015 po 8,39 €. Za vyjadrenie doručené ústavnému súdu 31. októbra 2016 priznal ústavný súd sumu 143 € a režijný paušál 8,58 €, čo spolu predstavuje sumu 448,02 €, a po

zvýšení o 20 % DPH (právna zástupkyňa sťažovateľky je platcom DPH, pozn.) celkovú sumu 537,62 € (bod 3 výroku tohto nálezu).

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. novembra 2016